

kronikk

ARBEIDSLIV: Regjeringen og Nav etablerer et løsarbeidersamfunn i attføringssektoren.

Milliarder – ikke mennesker

KRONIKK

JONNY SIMMENES

Forbundsleder i Forbundet for Ledelse og Teknikk (LO)

Store deler av attføringsfeltet ble satt ut på anbud i 2014. Forbundet for Ledelse og Teknikk (FLT) har fått laget en rapport om hvordan det har gått. Rapporten («Milliarder – ikke mennesker») er skrevet av Linn Herning, daglig leder i For Velferdsstaten, og Johan Martin Leikvoll, politisk rådgiver i FLT. De har tatt Solberg-regjeringen på ordet. De har gått inn i regjeringens egne formål med kommersialiseringen av attføringsfeltet og undersøkt hva som har skjedd i praksis.

Det er ikke blitt større mangfold eller valgfrihet som lovet. Snarere viser rapporten en sterk konsentrasjon med vesentlig færre leverandører som dominerer feltet. Det var et uttalt mål fra regjeringen å få inn nye ideelle leverandører, men ingen nye er kommet til. Snarere har flere ideelle leverandører blitt skjøvet til side til fordel for noen få store, kommersielle leverandører som dominerer. Målet fra regjeringen var at kvalitet skulle være det avgjørende kriterium, men rapporten viser at det er pris som til sjuende og sist avgjør. Den kommersielle leverandøren Din Utvikling AS, som har vunnet anbud for godt over en halv milliard kroner, opererer ikke med fast ansatte, men har hyret inn folk på enkeltpersonforetak til å gjøre jobben. Dermed kan de presse prisene nedover fordi de slipper utgifter til opplæring, sosiale kostnader m.m. Under ledelse av Solberg-regjeringen og Nav etableres det løsarbeidersamfunn også i attføringssektoren.

FLT organiserer et flertall av de ansatte som jobber i attføringsbedrifter, hvor bedriftene ikke har anledning til å ta ut utbytte. Solberg bygget seg opp som partileder i Høyre under slaget ordet «Mennesker – ikke milliarder». Hun ville viske Høyre ren for stempelet som kaldt kalkulasjonsparti som ikke satte velferd og utsatte grupper i sentrum. På attføringsområdet viser virkeligheten det motsatte. De fire største kommersielle leverandørene har etter Solberg-regjeringens kommersialisering av attføringsfeltet en lønnsomhet som er sju ganger så stor som det ordinære næringslivet i 2015, ifølge rapporten. Å investere i attførings- og velferdssektoren er tydeligvis lukrativt, mens i sektorer som industri, fisk m.m. har man ikke samme utsikter til fortjeneste. Beskjeden er: Næringer som skal drives kommersielt i vår blandingsekonomi bør du ikke sette pengene dine i. Sett heller pengene dine i velferd og attføring som i utgangspunktet tilhører «fordelingssfæren». Dette burde være et tankekors for hele AS Norge og langt utover den politiske

Politikken til regjeringen på attføringsområdet er Milliarder – ikke mennesker.

ARBEID: Arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie (H) la fram stortingsmeldingen Nav i en ny tid for arbeid og aktivitet i fjor. Kronikkforfatteren advarer om konsekvensene av attføring på anbud. FOTO: BERIT ROALD/NTB SCANPIX

venstresiden. Til alt overmål er to av leverandørene eid av utenlandske skatteparadis. Fortjenesten på utsatte grupper går ikke bare i lommene til private norske eiere, men man risikerer også at den sendes ut av landet uten beskatning. Nei, statsminister Erna Solberg: Politikken til regjeringen på attføringsområdet er Milliarder – ikke mennesker.

Det var mye motstand også fra NHO

og mange Høyre-styrte kommuner som for eksempel Oslo og Bergen da regjeringen i 2014 satte ut nærmere 12.000 tiltaksplasser på anbud. Man fryktet at de svakeste gruppene ville bli skjøvet ut til fordel for dem som er lettest å få i jobb. Ifølge rapporten til Herning og Leikvoll foreligger det ikke data fra Norge på dette ennå. De internasjonale erfaringene viser imidlertid at slik «fløteskumming» skjer i land etter land som har anbudsutsatt slike arbeidsmarkeds-tjenester for utsatte grupper. Jeg frykter at dette også vil skje i Norge. Arbeidssøkere som står nærmest arbeidsmarkedet prioriteres, mens personer med psykiske lidelser, rusvansker

og liten eller mangelfull utdanning og arbeidserfaring må seile sin egen sjø. Incentivene i et prispresset anbuds-system med ulike grupper som skal ivaretas, tvinger dette fram.

Det er naturlig med uenighet både om ideologi og virkelighet mellom den politiske høyre- og venstresiden. Når det gjelder kommersialisering av velferdstjenester, og i dette tilfellet attføring, har jeg likevel sjelden sett større forskjell mellom ord og realiteter fra regjeringen. Det viser i alle fall rapporten fra FLT «Milliarder – ikke mennesker, en historie om velferdsprofitorer på attføringsområdet».